

geheime agent die door hem uitgezonden werd, de zeeman J. van Driel, werd in de nacht van 17 op 18 augustus '40 met een sloepje tot bij Oostvoorne gebracht, maar zo ver uit de wal dat het al licht was toen hij bij land kwam. Een bootje van de *Kriegsmarine* naderde – van Driel wierp zijn zender overboord. Hij bleef op vrije voeten doordat aan zijn relaas dat hij van zijn schip gedeserteerd was en uit heimwee naar Nederland had willen terugkeren, geloof werd gehecht, maar kon verder, zoals wij al in deel 4 vermeldden (hoofdstuk 15, paragraaf 'Spionage'¹) in bezet gebied geen enkele nuttige verbinding leggen; bovendien was hij zijn zender kwijt. Vermeldenswaard is dat van Driels missie resulteerde uit een samenwerking van Laming met Meyer Sluijser, het hoofd van de Radioluisterdienst van de RVD, en J. Oldenbroek, de secretaris van de Internationale Transportarbeiders Federatie; beiden hadden minister van den Tempel (sociale zaken) ingelicht, aangezien het de bedoeling was dat van Driel met bestuurders van het NVV en zijn bonden contact zou opnemen; wij betwijfelen of Gerbrandy, de voor de CID verantwoordelijke minister, van van Driels missie afwist. Sluijser bleef nadien met Laming in verbinding.

Gelijk reeds vermeld, kreeg Laming zijn kandidaat-agenten vooral van of via minister Dijkhoorn. Deze had er overigens, aldus zijn verklaring aan de Enquêtecommissie, 'geen vermoeden van' hoe SOE werkte, 'ik heb er ook nooit naar gevestig', voegde hij toe.²

Dat Laming van van Driel niets hoorde, stimuleerde hem alleen maar om zijn pogingen voort te zetten, nieuwe geheime agenten naar Nederland te zenden, en dan op dezelfde wijze: per schip. In de winter van '40 of '41 werden twee pogingen ondernomen (de namen van de agenten kennen wij niet) – beide mislukten doordat er òf iets met het betrokken schip aan de hand was òf men de kust niet kon naderen wegens onverwachte activiteit van kleine schepen van de *Kriegsmarine*. In de zomer van '41 gaf Laming twee agenten, A. Homburg en C. Sporre, aan een Nederlands vissersvaartuig mee dat enkele malen de Noordzee overstak, één keer 'tot vrij dicht bij Den Helder, maar toen moesten wij', aldus de kapitein, H. Gankema, 'onverrichterzake terugkeren omdat de Duitse vliegtuigen steeds boven ons circelden.'³ Homburg en Sporre leerden vervolgens parachutespringen en werden begin september gedropt. Zij hadden geen onderwijs in morse gehad

¹ In deel 4 hebben wij van Driels missie abusievelijk in de herfst van '40 laten vallen; wij schreven daar dat zijn missie 'wellicht' door SOE georganiseerd was. Dat 'wellicht' kan vervallen. ² Getuige Dijkhoorn, *Enq.*, dl. IV c, p. 955. ³ Getuige H. Gankema, a.v., p. 1683.